

A LA MESA DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

14 de maig del 2020

Iniciativa presentada per

Els/Les diputats/des :

Grup parlamentari : **GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTA**

Autor/a de la iniciativa : **Joan FERRER I RIPOLL**

Càrrec de l'autor/a : **DIPUTAT**

Grup parlamentari : **GRUP PARLAMENTARI UNIDAS PODEMOS**

Autor/a de la iniciativa : **Cristina MAYOR I ABAD**

Càrrec de l'autor/a : **DIPUTADA**

Grup parlamentari : **GRUP PARLAMENTARI MÉS PER MALLORCA**

Autor/a de la iniciativa : **Miquel ENSENYAT I RIUTORT**

Càrrec de l'autor/a : **PORTAVEU TITULAR**

Assabentament per part del/s portaveu/s :

PORTAVEU: **Silvia CANO I JUAN (PORTAVEU TITULAR del GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTA)**

PORTAVEU: **Alejandro LÓPEZ I SORIA (PORTAVEU TITULAR del GRUP PARLAMENTARI UNIDAS PODEMOS)**

Organ de debat: **COMISSIÓ D'ASSUMPTESS SOCIALS, DRETS HUMANS I ESPORTS**

Tipus d'iniciativa : **PROPOSICIÓ NO DE LLEI**

Regulació : Articles 181 i següents del Reglament del Parlament de les Illes Balears

Tramitació pel procediment **ordinari** .

Títol de la iniciativa :

Mesures específiques per al col·lectiu LGTBI durant i després del confinament per COVID-19.

Contingut de la iniciativa :

I. INTRODUCCIÓ

Fruit del confinament, moltes persones adolescents i joves lesbianes, gais, trans* i bisexuals, s'han vist obligades a conviure permanentment amb unes famílies que no accepten la seva pertinença al col·lectiu LGTBI.

Són adolescents i joves que, davant el rebuig familiar, i moltes vegades també social, havien construït un "armari" a casa que els protegia del patiment que suposa que les seves famílies no els entenguin o fins i tot els rebutgin.

El confinament ha posat a prova totes les nostres formes de vulnerabilitat i ataca amb més virulència a les persones que són diverses. Aleshores, és quan aquest espai segur de llibertat que disposaven aquests adolescents i joves abans del confinament es tanca temporalment, quan no es pot sortir de casa, i no els queda altre remei que conviure diàriament amb el rebuig, el menyspreu i la incomprensió de famílies que encara no han volgut o no han pogut entendre la diversitat dels seus fills i filles. Es produeix el que s'ha anomenat com a "doble confinament" del col·lectiu LGTBI.

A tall d'exemple, diverses associacions que treballen per la igualtat del col·lectiu LGTBI i contra la LGTBIfòbia adverteixen que han rebut nombroses trucades de persones que demanen ajuda per passar aquests dies. L'angoixa generalitzada per estar tancat se li ha sumat una situació discriminatòria en la qual no hi ha espai per desenvolupar-se i això ho ha fet tot encara més difícil.

La Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Trans* i Bisexuals (FELGTB) adverteix que l'estat d'alarma obliga a moltes persones LGTBI, sobretot a joves, a conviure 24 hores al dia amb persones que neguen la seva identitat o rebutgen la seva orientació sexual. Això les deixa en una situació d'especial vulnerabilitat perquè suposa, segons el psicòleg i membre del Comitè Consultiu de la FELGTB, Alejandro Alder, "un maltractament psicoemocional continu". Això provoca que es trobin en una situació complicada.

Alejandro Alder, explica que els joves LGTBI confinats a casa que no són acceptats per la seva orientació sexual, poden estar patint un maltractament psicoemocional de manera contínua. Això comporta l'increment de situacions LGTBIfòbiques a les llars, fent que els nostres joves LGTBI tinguin ansietat, depressió, frustració, rebuig i aïllament. Per resoldre-ho, s'aconsella cercar una persona de confiança amb les que es puguin expressar aquestes emocions que, malauradament durant el confinament, no sempre està disponible i aquí es fa precisa la intervenció de les Administracions o les associacions que treballen amb els col·lectius LGTBI.

Un grup d'investigadors de diverses universitats espanyoles han impulsat un estudi per a conèixer les conseqüències psicosocials que poden derivar de l'estat d'alarma i el confinament específicament en la població LGTBI. Per aquest motiu, han llençat una enquesta i, entre altres aspectes, avaluaran els efectes de la invisibilitat a la llar, lloc on s'ha romàs la major part del temps. Miguel Ángel López, de la Universitat Rey Juan Carlos, i Lucas Platero, de la Universitat Autònoma de Barcelona, expliquen que molts de joves han tornat a les seves cases familiars i compten relats similars: prefereixen "no abordar el tema o no parlar-ne", "els preocupa el que pensin d'ells", "senten rebuig" o diuen que els seus familiars "no saben el que els passa o no els entenen", resumeixen els investigadors.

II. COMUNICAT DEL CONSELL DE LA JOVENTUT DE LES ILLES BALEARS

El Consell de la Joventut de les Illes Balears, en un comunicat emès el passat 16 d'abril de 2020, expressava la seva preocupació pels joves com un dels col·lectius més vulnerables:

"Sanitàriament les joventuts són dels col·lectius amb menys risc, però la realitat és que serà dels majors perjudicats per aquesta pandèmia.

La realitat de les joventuts abans del confinament ja no era fàcil. Com ja s'ha reivindicat des del Consell de la Joventut de les Illes Balears els i les joves som un dels col·lectius més vulnerables en termes econòmics i aquesta crisi no ha fet més que agreujar la situació.

El consell de la joventut estatal ja ha posat sobre la taula una dada que resumeix perfectament la situació de precarietat que viu el jovent. Una de cada dues persones que ha perdut la seva feina és jove. Les joventuts, en una situació econòmica ja d'incertesa, veuen com seran unes de les principals damnificades dintre de les conseqüències econòmiques del COVID-19.

I les conseqüències no són només econòmiques. Cal tenir en compte que per molts i moltes joves l'emancipació pels estudis o el simple fet de passar poc temps a casa els hi permetia ser qui són.

A dia d'avui la realitat és que molts i moltes joves han hagut de tornar a una casa on no accepten la seva orientació sexual o identitat de gènere. Parlem de joventuts doblement confinades fent front a realitats personals molt difícils.

És evident que no hem de deixar de posar el focus en la crisi sanitària, i en com està aquesta situació tan excepcional afectant aquest àmbit, no obstant això no ha de fer que tornem a invisibilitzar realitats molt difícils.

Per aquest motiu des del Consell de la Joventut de les Illes Balears volem posar sobre la taula totes aquestes realitats invisibilitzades degut a la situació actual, no podem permetre que quedin a l'oblit."

III. INFORME SOBRE ELS JOVES I LA DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE

El passat 25 de juny de 2019 es va publicar l'informe "Joves davant la diversitat sexual i de gènere" impulsat per "Benamics", associació LGTBI de les Illes Balears, on s'hi desenvolupen determinades qüestions:

- A l'informe sobre Assetjament escolar (i risc de suïcidi) per orientació sexual i identitat de gènere" realitzat per la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transexuals i Bisexuals (FELGTB) per al Defensor del Poble, un 43% dels enquestats manifesten que han arribat a idear el suïcidi, el 35% l'ha planificat i el 17% l'ha intentat en una o diverses ocasions. Aquest és el punt culminant d'una sèrie d'evidències que mostren el patiment de milers d'adolescents a causa dels prejudicis sobre la Diversitat Sexual i de Gènere.

- Aquest assetjament no és puntual sinó que és un fenomen que es manté en el temps i a més és intencional i causa victimització, atès que neix de la relació desigual entre assetjador/a i assetjat/da.

- És necessari que els professionals de l'educació estiguin preparats per reconèixer la LGTBIfòbia i prevenir els riscos. Malauradament encara sols els casos més greus són els detectats. Per aquest motiu esdevé importantíssim que l'alumnat sàpiga quins comportaments són acceptables i quines vies són les apropiades per acabar amb aquesta situació, davant la qual el professorat necessita estar sensibilitzat i especialment alerta.

- La creença que l'heterosexualitat és la norma, pot crear estereotips, etiquetes i actituds negatives que condueixen a la discriminació. Els centres educatius han d'actuar en aquest sentit treballant la identitat de gènere i l'orientació sexual des d'una perspectiva inclusiva.

- L'estudi realitzat per a l'informe, per avaluar el comportament dels adolescents davant altres companys del col·lectiu LGTBI, s'hi va posar de manifest:

- a) Reaccions negatives davant lesbianes: 13% (un 2% intentaria canviar-se de lloc i un 11% se sentiria incòmode).

- b) Reaccions negatives davant gais: 19% (un 6% intentaria canviar-se de lloc i un 13% se sentiria incòmode).

- c) Reaccions negatives davant bisexuals: 12% (un 3% intentaria canviar-se de lloc i un 9% se sentiria incòmode).

- d) Reaccions negatives davant persones trans*: 16% (un 3% intentaria canviar-se de lloc i un 13% se sentiria incòmode).

IV. REACCIONS PSICOLÒGIQUES DELS JOVES DURANT EL CONFINAMENT

Un estudi de la Universitat Complutense de Madrid i Grupo5 sobre l'impacte psicològic i la resistència de la població espanyola davant la Covid19 ha posat de manifest que els joves entre

18 i 39 anys reflecteixen una menor atenció i cura emocional d'ells mateixos i més ansietat, depressió i sentiments de soledat davant el coronavirus que les persones majors de 60 anys.

El 60% dels entrevistats han indicat que han sentit poc interès o plaer de fer coses i s'han sentit diversos dies decaiguts, deprimits o sense esperances. El 15% tan tenguut aquesta sensació més de la meitat dels dies. Un 70% de les persones que han participat a l'estudi reconeix haver-se sentit, durant alguns dies, nervioses, angoixades o tenses i més de la meitat, un 55%, han sentit que no eren capaces de deixar de preocupar-se o de controlar la preocupació.

Per trams d'edat, els més joves, els que tenen entre 18 i 39 anys, són els que presenten més ansietat, depressió i símptomes somàtics, així com un major sentiment de soledat i manca de companyia.

Pel que fa al suport social durant el confinament, un 25% manifesta que no poden parlar dels seus problemes i amb la seva família i amistats i obtenen l'escalf quan el necessiten.

V. SALUT MENTAL I SUÏCIDI ENTRE ELS JOVES

L'anuari de la Joventut de les Illes Balears, 2019, en el seu estudi específic sobre "Protocols de prevenció i d'atenció al suïcidi en infants i joves. Una revisió" exposa que la joventut és un període de vulnerabilitat que requereix atenció específica i especialitzada, per fer front als riscos, però també per valorar aquells aspectes més positius. Per això, no és d'estranyar que la promoció i l'educació per a la salut mental dels joves constitueixi un dels desafiaments més importants en relació amb la prevenció de les conductes autolesives.

A escala mundial, és la segona causa de mort entre els joves de 15 i 29 anys segons l'OMS. Es tracta d'un problema de salut pública global, que afecta especialment els països d'ingressos mitjans i baixos, però que també té una incidència important en països amb ingressos alts. En l'última dècada, és quan el suïcidi ha començat a visibilitzar-se des d'una perspectiva preventiva, amb la intenció de modificar les perspectives adoptades que mantenen el suïcidi com a tema tabú.

L'OMS defineix el marc estratègic per implementar un pla/protocol de prevenció del suïcidi orientat als responsables polítics, el qual es desenvolupa en deu estratègies clau:

1. Identificar parts interessades per desenvolupar una estratègia nacional.
2. Emprendre una anàlisi de la situació del país (barreres i solucions).
3. Avaluar recursos (humans i financers; disponibilitat i accés)
4. Assolir el compromís polític (líders estatals i locals).
5. Abordar l'estigma per constituir-se com a barrera per accedir a serveis de prevenció del suïcidi.
6. Augmentar la consciència: cercar suport dels mitjans. El públic requereix una comprensió del problema i la necessitat d'intervenció. Participació dels interessats i de les comunitats.
7. Objectius clars de l'estat: plantejament de diversos objectius paral·lels i interconnectats.
8. Identificar factors de risc i de protecció.
9. Seleccionar intervencions efectives (universals, selectives i indicades).
10. Millorar el registre de casos i fer investigacions.

En l'àmbit europeu, l'European Alliance Against Depression (EAAD), reflecteix en un informe la necessitat d'identificar els símptomes relacionats amb la depressió en el col·lectiu adolescent. A més, inclou un seguit de mesures basades en l'evidència en programes de prevenció suïcida multinivell i quatre nivells d'enfocament d'EAAD per a la prevenció del suïcidi, que cal esmentar en aquesta revisió:

1. Incrementar la consciència pública sobre la depressió pot ajudar a prevenir el suïcidi;
2. Formar els professionals en general, ajuda a millorar la detecció i el tractament de la depressió;
3. Focalitzar l'ajuda en els grups d'alt risc, per prevenir repetició d'actes suïcides;

4. Restringir l'accés a mitjans letals;
5. Combinar diferents estratègies de prevenció efectiva i recomanable per a polítiques i investigacions.

L'informe "Factors clau del suïcidi en adolescents" de l'Anuari de la Joventut de les Illes Balears de 2018 determina diversos factors lligats amb les noves tecnologies:

"Actualment, la presència de les noves tecnologies a les nostres vides és un fet que no podem negar. Certament presenta molts avantatges. Això no obstant, també presenta alguns perills que no podem obviar. Un n'és el ciberassetjament. Quaranta-un suïcidis de joves analitzats als Estats Units, al Canadà, al Regne Unit i a Austràlia, un 78 % eren víctimes d'assetjament (ciberassetjament i presencial). Les noves tecnologies i, en especial, les xarxes socials més emprades pel jovent permeten una exposició quasi constant, una «oportunitat» per molestar en qualsevol lloc i en qualsevol moment i, a la vegada, permet a la persona que molesta, almanco en un primer nivell, cert anonimat, tres característiques que poden potenciar els efectes negatius de l'assetjament.

Diversos estudis confirmen que les víctimes de ciberassetjament són més propenses a la simptomatologia depressiva i ansiosa. D'altres confirmen també una incidència més alta de depressió greu i de suïcidis en ciberassetjament, que s'explica també per un mal ús de la identitat digital, una conducta addictiva a Internet i per problemes associats al son i a l'atenció. Finalment també s'afegeix la càrrega alta d'estrès emocional que poden produir aquestes situacions, inclòs també el "sexting".

Cal tenir present també els factors de risc de suïcidi en infants i joves ja esmentats anteriorment, com ara ser adolescent, especialment home-jove (suïcidi consumat, però més intents en dones-joves), psicopatologies (en què s'inclou el maltractament), disfunció familiar severa, factors genètics, minories (sexuals, ètniques...) que afectin la integració i acceptació dels iguals, factors psicològics o intents suïcidis previs, però també problemes relacionats amb l'escola, com ara l'assetjament entre iguals."

VI. LA TRANSFORMACIÓ DE L'EDUCACIÓ FORMAL DURANT EL CONFINAMENT

El pas totalment abrupte de la docència presencial a la docència en línia que s'ha viscut des de la declaració de l'estat d'alarma ha provocat canvis radicals en les relacions entre alumnes i també les relacions entre alumnes i professors. La comunitat educativa ha realitzat un esforç increïble per aconseguir que aquesta transició suposi el mínim trastorn possible, però és evident que manquen moltes eines per aconseguir les mateixes condicions que es reuneixen a l'aula física i en el centre educatiu.

La presencialitat a l'aula és fonamental perquè el professorat i altre personal que conforma la comunitat educativa puguin detectar conductes dels menors que denotin símptomes d'estar patint una depressió, una agressió, un assetjament o qualsevol altra circumstància lesiva per a ells.

Els entorns de treball en línia faciliten l'anonimat i, atesa la vulnerabilitat dels adolescents, és fàcil que es produeixin ara més que mai situacions de ciberassetjament per motius de pertinença al col·lectiu LGTBI entre iguals i que siguin impossibles de detectar ni per part de professors ni tampoc per part dels pares.

Aquestes possibilitats s'han maximitzat encara més amb l'ús i abús que fan els adolescents i joves de les xarxes socials digitals que s'han convertit, ara mateix, gairebé en l'únic mitjà amb el qual relacionar-se en circumstàncies d'horitzontalitat entre ells.

VII. EL PAPER DE LES ADMINISTRACIONS I DEL TEIXIT ASSOCIATIU

Des del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere de la Conselleria de Presidència s'ha continuat fent feina telemàticament per atendre les persones LGTBIQ+ que

estiguin vivint situacions d'LGTBI-fòbia i que poden haver-se agreujat a causa de les circumstàncies actuals de confinament.

Per això, s'ha seguit atenent a lesbianes, gais, trans*, bisexuals i intersexuals que pateixen o estiguin en risc de patir LGTBI-fòbia, així com a persones del seu entorn i a professionals que necessitin suport i assessorament.

Aquesta atenció s'ha materialitzat a través d'un telèfon fix, un contacte de missatgeria telefònica i un correu electrònic. De tot plegat s'han fet accions de difusió a través de les xarxes socials.

Per altra banda, la FELGTB ha posat a disposició de les persones LGTBI que es trobin en situació d'especial vulnerabilitat una línia de telèfon i també un correu electrònic. També ho han fet moltes altres organitzacions, incloses les que actuen a l'àmbit de la nostra Comunitat Autònoma.

Igualment, des de la societat civil a les Illes Balears, diverses associacions que treballen pels drets del col·lectiu LGTBI, han seguit prestant servei d'atenció a aquests usuaris a través dels seus canals habituals i s'ha seguit mantenint una presència important a les xarxes socials.

Finalment, la Dirección General de Diversidad Sexual y Derechos LGTBI del Govern d'Espanya ha llençat fa poc una campanya a les Xarxes Socials amb consells i atenció específica a persones del col·lectiu que pateixin les conseqüències d'un doble confinament per la seva condició.

VIII. VIOLÈNCIA INTRAGÈNERE

Per altra banda, la FELGTB alerta que la situació de les víctimes de violència intragènere (violència dintre de parelles de persones del mateix gènere) també s'està agreujant amb el confinament. És un tipus de violència que no es denuncia perquè les víctimes tenen por que les autoritats no entenguin la seva situació no les atenguin correctament.

Segons la FELGTB hi ha molta desinformació sobre la violència intragènere entre tots els operadors jurídics. "Hi ha ocasions en què una agressió intragènere es gestiona com una agressió qualsevol entre dos homes, com una brega, per exemple. Tanmateix, això no és ni sols comprable a quan l'agressió es produeix dintre de la parella i la violència és part d'un exercici de poder que té per a objectiu dominar i controlar a la víctima". Per això, la FELGTB destaca la importància de la formació per a fiscals, policies, membres de l'advocacia, etc.

La FELGTB recorda que la violència intragènere està regulada i que qui la pateix té dret a cercar protecció i a denunciar els fets. Igual que la violència de gènere, comença amb comportaments restrictius i controladors disfressats de pautes de cura però que van reduint l'autoestima, la seguretat i la independència de la persona maltractada. "A la violència intragènere, a més de la gelosia, el control d'horaris, de les amistats, etc. la persona agressora reproduïx arguments homòfobs que se serveixen de la mateixa homofòbia interioritzada de la víctima". Les expressions de violència es van escalant des de l'agressió psicològica fins a les agressions verbals i a les físiques de menor a major gravetat. Durant aquest tems, la víctima experimenta una pèrdua de referències i d'autoestima de manera que li és difícil entendre el significat i la transcendència del procés en el qual està immersa i el risc que corre.

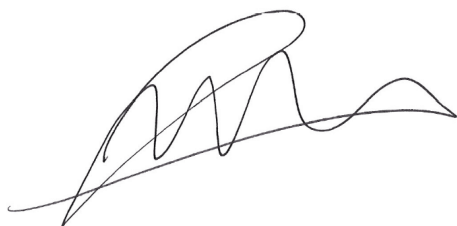
Per tot això, els grups parlamentaris sotasignats presenten la següent PROPOSICIÓ NO DE LLEI:

1. El Parlament de les Illes Balears reconeix i agraeix la tasca de tots els professionals implicats en l'atenció a les persones del col·lectiu LGTBI durant el confinament provocat per la pandèmia de la Covid-19, tant els que integren el personal al servei de les Administracions Públiques de les Illes Balears com aquells que ho fan des del Tercer Sector, inclòs el voluntariat i les associacions sense ànim de lucre.

2. El Parlament de les Illes Balears insta el Govern de les Illes Balears a dur a terme una bateria d'accions que ajudin a reduir els efectes nocius del "doble confinament" del col·lectiu de persones

LGTBI exposats en aquesta Proposició no de Llei i que es poden concretar en:

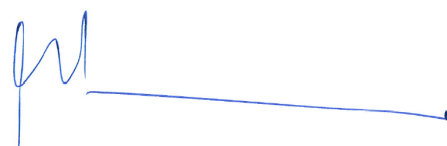
- a) Estudiar els efectes psicològics i altres que es vulguin considerar que ha tengut el confinament provocat per la pandèmia Covid-19 en la població LGTBI, especialment en els joves i adolescents.
- b) Estudiar la implantació de protocols i/o formació específica adreçada als professionals competents en educació i joventut així com formació adreçada a possibles usuaris sobre com combatre el possible repunt que s'hagi donat durant el confinament per causa d'assetjament entre iguals (adolescents i joves) per motiu de la seva pertinença al col·lectiu LGTBI.
- c) Estudiar estratègies de prevenció d'aquests assetjaments en el cas que les situacions excepcionals de confinament puguin allargar-se o reproduir-se en el temps.
- d) Intensificar les campanyes, des de les Administracions Públiques i en col·laboració amb les entitats associatives del sector, adreçades a les persones LGTBI per a evitar els problemes derivats del "doble confinament".
- e) Reforçar la interlocució amb les associacions LGTBI de les Illes Balears per detectar problemàtiques relacionades amb el confinament i la població LGTBI.
- f) Analitzar els casos que s'hagin donat de violència intragènere durant el confinament i, en cas d'haver augmentat, reforçar l' impuls d' estratègies específiques de detecció i lluita contra aquestes agressions.
- g) Intervenir, de manera immediata i mitjançant els serveis de protecció a la Infància i a la Joventut o a través de les Forces i Cossos de Seguretat de l' Estat, davant les denúncies que posin de relleu l' aparició d' actituds LGTBIfòbiques dintre de l' àmbit familiar.

Joan FERRER I RIPOLL
Assabentament grup,

Cristina MAYOR I ABAD
Assabentament grup,

Miquel ENSENYAT I RIUTORT

Silvia CANO I JUAN

Alejandro LÓPEZ I SORIA